

Arbeiðið er bara hálvgjørt

- Man ger ikki tað, ið man er biðin um at gera, og tí leggur álitid um fátækramark bara upp til enn fleiri, akademisk øvils, sigur Sonja Jógvansdóttir, sum í tólvta tíma tók seg burtur úr arbeiðnum og noktaði at skriva undir

Jón Brian Hvidtfeldt

Sonja Jógvansdóttir, samskipari hjá Samtak, hevur verið við í arbeiðsbólkinum síðani byrjan á heysti í 2012. Hon valdi tó at taka seg burtur úr arbeiðnum so seint sum næstsíðsta sunnudag, bara fáar dagar áðrenn álitid um eitt føroyskt fátækramark skuldi handast landsstýrskvinnuni í almannamálum.

Sonja Jógvansdóttir eftirlýsir ítøkilig tilmæli um, hvussu viðurskiftini hjá fólki, ið liva undir fátækramarkinum, kunnu bøtast.

- Hetta álitid leggur bara upp til fleiri, akademisk øvils, sigur Sonja Jógvansdóttir og heldur fram:

- Í staðin burdi arbeiðsbólkurin brúkt sína orku til at farið niður í trupulleikar

nar hjá teimum í okkara samfelag, sum vit longu nú vita, hava tað trupult, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Hon eftirlýsir, at arbeiðsbólkurin kemur við nøkrum greiðum tilmælum um, hvat kann gerast fyri at bøta um korini hjá fólki.

- Alt ov fá amboð eru í hesum álitinum um føroyskt fátækramark. Fundamentið er alt ov veikt. Onkursvegna haldi eg ikki, at man hevur tikið støðuna hjá borgarum, sum eru í figgjarligari trongstøðu, í nóg stórum álvara, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Hon vísir á, at álitid leggur upp til at enn fleiri kanningar og greiningar skulu gerast.

- Tað var væl tað, sum vit í arbeiðsbólkinum vóru

sett til at gera. Vit høvdu ein arbeiðssetning, og hann haldi eg ikki vera útintan á fullgóðan hátt, argumenterar Sonja Jógvansdóttir.

Amboðið

Samskiparin í Samtak dregur ein parallel til eitt annað álit, nevniliga heildarættanina um fólkaflýting og fólka-vøkstur, sum kom í apríl í fjør. Tað álitid hevði 37 ítøkilig átøk, øll við eini kostnaðar- og tíðarættan.

- Alt ov fá amboð eru í hesum álitinum um føroyskt fátækramark. Fundamentið er alt ov veikt. Samanumtikið haldi eg ikki, at man hevur tikið støðuna hjá borgarum, sum eru í figgjarligari trongstøðu, í nóg stórum álvara, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Álitid staðfestir, at stakir upphaldarar og húski við lágum lønum eru fangað í eini sonevndari "fátækrafellu", har frípláss á dagstovnum fellur burtur, tá inntøkan fer uppum góðar 244.000 krónur. Tí loysir tað seg ikki hjá hesum samfelagsbólki at tjena fleiri pengar, eitt nú við at arbeiða fulla tíð.

- Hetta er tað mest ítøkilig í álitinum, og her átti sjálvandi at verið eitt greitt tilmæli um, hvat kann gerast við hesa ítøkiligu støðuna. Eisini vita vit um støðuna hjá stókum upphaldarum annars, um støðuna hjá ávisum pensjónistum og so framvegis. Eitt álit um fátækramark eigur at hava greið tilmæli um, hvat kann gerast fyri at bøta um støðuna, sig-

Sonja Jógvansdóttir, samskipari hjá Samtak

ur Sonja Jógvansdóttir.

Samskiparin hjá Samtak óttast, at álitid tí endar í eini skuffu, uttan at nakað meira kemur burturúr.

- Vit høvdu ein fornemm-

an møguleika at geva politikarum eitt ítøkiligt amboð at arbeiða víðari við. Men tað haldi eg ikki, at man ger við hesum álitinum, sigur Sonja Jógvansdóttir.

1555 fátøk fólk í Føroyum

Sambært álitinum um fátækramark eru í dag 1555 fólk í Føroyum, sum liva undir fátækramarkinum. Men talið skal takast við størsta fyrivarni, ávarar Heri Petersen

Jón Brian Hvidtfeldt

- Ásetingin av einum føroyskum fátækramarki merkir ikki, at tað nú er eitt rættar-krav hjá borgarum at fáa ein posa av pengum, um tey liggja niðanfyri fátækramarkið. Men hinvegin eigur landsstýrið at brúka hetta álitid til at finna tey fátæku fólkin í okkara samfelag. Og síðani finna útav, hvussu tey fáa tað figgjarliga lættari. Tað er politikkur.

Tað segði Heri Petersen, formaður í arbeiðsbólkinum, sum fríggjadagin legði fram álit um eitt føroyskt fátækramark.

Sambært fulltrúanum í Almannamálaráðnum er álitid bara fyrsta stigið á leiðini.

- Álitid sigur ikki alt. Neyðugt er at greina tølini nærri og gera fleiri kanningar fyri at finna fram til tey, sum eru ringast fyri, sigur Heri Petersen.

Álitid um fátækramark hevur ikki lýst út í æsir útreiðslurnar til bústað, sum kunnu vera sera ymiskar, bæði eftir hvar í landinum fólk búgva, og eisini eftir hvørjum aldursbólki fólk eru í.

Ein máti at útgreina fátækradømi nærri er sonevndi "saknhátturin". Her er talan um stórar spurnarkanningar, sum skulu lýsa, hvat figgjarligt rásarúm fólk hava til at keypa tær vørur og luttaka í tí virksemini, sum fólkslig semja er um, at øll eiga at hava rætt til.

- Hesar kanningar høvdu bøtt um vitanargrundarlagið um fátækradømi í Føroyum. Og hesar kanningar høvdu tí eisini bøtt um grundarlagið undir møguligum politiskum átøkum.

Fyrivarni

Manglandi útgreiningar gera tí, at talað 1555 fátøk

Heri Petersen handar Anniku Olsen álit um fátækramark

fólk í Føroyum skal takast við stórum fyrivarni.

- Ja, óvissurnar eru ov nógv. Eitt nú eru nógvir

pensjónistar í hesum bólkinum, men vit vita ikki nóg nógv um teirra figgjarstøðu annars. Eitt nú útreiðslur

til bústað, ella hvat hesi fólk eiga á bók, sigur Heri Petersen.

Í løtuni er ógreitt, hvat hendir við álitinum. Arbeiðsbólkurin vísir sum nevnt á viðurskifti, sum higartil ikki eru nóg væl útgreinað og lýst.

- Men fátækramarkið er við til at varpa ljós á fátækradømi og hevur betri grundarlag fyri at umrøða trupulleikan, sigur Heri Petersen.

Definiðión av fátækradømi:

At vera varandi avmarkaður frá at liva eitt lív við teimum materiellu ressursunum, sum eru í tráð við alment aksepterað livikor og lívshátt og ikki hava møguleika fyri sjálvur at koma sær úr støðuni.

Tað føroyska fátækramarkið:

Tey, sum 3 ár á rað hava havt inntøku lægri enn 60% av miðinntøkuni, eru undir fátækramarkinum

Tilsamans 1555 fólk koma undir hesa defnitiðónina
0-17 ár: 359
18-24 ár: 90
25-54 ár: 331
55-66 ár: 145
67+ ár: 630
Tilsamans 1.555 fólk

Í bólkinum "børn" skal talið lesast soleiðis, at tey liva í familjum undir fátækramark

Mánaðarlig upphædd sambært inntøkuháttinum og sambært búskettháttinum ⁴⁰		
	60 % av miðinnt.*	Búskett**
Støk	9.796	6.966
Par uttan børn	14.770	9.986
Støk kvinna við einum barni	12.800	9.116
Støk kvinna við tveimum børnum	15.754	11.563
Par við tveimum børnum	20.677	14.267
Par við 4 børnum	26.585	19.074
Stakur fólkapensjónistur	9.796	6.295
Par fólkapensjónistar	14.770	9.222
*60 prosent av miðinntøkuni er talið frá 2011 framskrivað til 2013		
**Bústaðarútreiðslur eru ikki íroknaðar í búskettinum		